

Küsimused PRIA esindajale, millele sooviti infopäeval vastust saada:

1. Töötajate arv

Küsimus: Töötajate arvuks on määratud ülempiir 49 töötajat. Kas siin arvestatakse ainult töölepinguga inimesi või ka VÕS lepinguga (nt käsundusleping) töötajaid? Nt kui ettevõttel on töötajate registris 43 töölepinguga töötajat, kuid ka 40 käsunduslepinguga töötajat, siis kas ettevõtte kvalifitseerub?

Vastus: Töötajate arvu väljendatakse aasta tööühikutes (ATÜ). Üheks ühikuks loetakse kogu vaatlusaasta (ehk vaadeldav majandusaasta) jooksul ettevõttes täiskohaga töötanud isik. Nende isikute töö, kes ei töötanud terve aasta, osalise tööajaga isikute ja hooajatöötajate töö võetakse arvesse ATÜ murdosadena.

Vastavalt VKE teatmikule arvestatakse töötajate hulka on hõlmatud täiskohaga, osalise tööajaga, ajutised ja hooajalised töötajad, sealhulgas järgmised isikud ettevõtte suuruse (mikro- või väikeettevõtja) arvestamisel:

- töötajad;
- isikud, kes töötavad ettevõtte heaks ja kes on sellesse ettevõttesse lähetatud ning keda käsitatakse liikmesriigi õiguse alusel töötajatena;
- omanikud-tegevjuhid;

Töötajate arvu määratlemisel ei arvestata:

- praktikante ja üliõpilasi, kes on praktika- või kutseõppelepingu alusel kutseoskusi omandamas;
- rasedus- ja sünnituspuhkusel või lapsehoolduspuhkusel olevaid töötajaid.

Vastavalt määruse § 9 lg 2 p 4 nõude (tema taotluse esitamisele vahetult eelnenud mõlema kahe majandusaasta jooksul oli aasta ringi täidetud vähemalt üks töölepingu alusel töötava töötaja töökoht, mida tõendavad taotleja makstud tööjõukulud nimetatud töötaja kohta) puhul arvestatakse ainult töölepingu alusel töötavaid töötajaid. Ei arvestata käsunduslepingu (vms VÕS lepingu), juhatuse liikme lepingu alusel töötamist.

Küsimus: Kas töötajate ülempiir on siis 49 või peab olema ikkagi alla 50 nagu väikeettevõtte määratluses?

Vastus: Keskmine täistööajale taandatud töötajate arv peab olema alla 50.

Küsimus: Kuidas arvestatakse töötajate ülempiiri 49 inimest? Kas taotlusele eelneva kahe majandusaasta põhjal ja jooksvat majandusaastat ei arvestata? Nt kui 2022 oli töötajate arv 31 ja 2023 oli see 35, kuid 2024 on see juba 65, siis kas taotleja kvalifitseerub? Eeldusel, et taotlus esitatakse 2024.

Küsimus: Mida arvestatakse vaatlusaastaks töötajate ülemmäära 49 puhul? Kas taotluse esitamisega sama aasta? Kas eelmised 2 majandusaastat?

Vastus: Kui 2022. ja 2023. aastal oli täistööajale taandatud aasta keskmine töötajate arv väiksem kui 50 ning bilansimaht või müügitulu alla 10 000 000 €, vastab ettevõtete väikeettevõtja määratlusele. Seda hoolimata sellest, et käesoleval hetkel 2024. aastal on töötajate arv 65. Kui töötajate arv on kaks majandusaastat järjest vähemalt 50, on tegemist juba keskmise suurusega ettevõtjaga.

Vastus: Töötajate arvu väljendatakse aasta tööühikutes (ATÜ). Üheks ühikuks loetakse kogu vaatlusaasta jooksul ettevõttes täiskohaga töötanud isik. Nende isikute töö, kes ei töötanud

terve aasta, osalise tööajaga isikute ja hooajatöötajate töö võetakse arvesse ATÜ murdosadena.

Küsimus: Mis perioodi vaadatakse töötajate arvu määramisel? Eelmise kalendriaasta aruande põhjal? Viimase 6 kuu keskmine? Viimase kuu deklaratsioon, mis eelnes taotluse esitamisele? Taotluse esitamisega sama aasta? Või taotluse esitamisele eelnevad 2 majandusaastat nagu miinimum töötaja arvu 1 puhul?

Vastus: Vastavalt määruse § 9 lg 2 p 3-4:

3) majandusaasta keskmine täistööajale taandatud töötajate arv (edaspidi töötajate arv) oli taotluse esitamisele vahetult eelnenud mõlemal kahel majandusaastal vähemalt 1,00;
4) tema taotluse esitamisele vahetult eelnenud mõlema kahe majandusaasta jooksul oli aasta ringi täidetud vähemalt üks töölepingu alusel töötava töötaja töökoht, mida tõendavad taotleja makstud tööjõukulud nimetatud töötaja kohta. Kontrollimise aluseks on EMTALE esitatud andmed.

VKE teatmik:

Art 4 lg 1: Töötajate arvu ja rahaliste summade osas kasutatakse viimase heakskiidetud aruandeperioodi andmeid ning need arvutatakse aastapõhiselt. Neid arvestatakse kontode sulgemise kuupäeva seisuga. Käibena esitatava summa arvutamiseks lahutatakse sellest lisandväärtusmaks (käibemaks) ja muud kaudsed maksud.

Art 4 lg 2: Kui ettevõtte kontode sulgemise kuupäeval leiab, et ta on aasta jooksul ületanud või langenud allapoole artiklis 2 sätestatud töötajate arvu või rahalisi ülemmäärasid, ei too see kaasa keskmise suurusega, väikese või mikroettevõtte staatuse kaotust, välja arvatud juhul, kui ülemmäärad ületatakse kahel järjestikusel arvestusperioodil.

Artikli 4 lõikega 2 tagatakse stabiilsus ja kindlustunne ettevõtetele, kelle näitajad on ülemmäärade lähedal ja kellel on oht neid erandlikul aastal ja/või ebastabiilsel turul ületada. Seega, kui ettevõtte ületab vaatlusaastal töötajate arvuga seotud või rahalised ülemmäärad, ei mõjuta see tema olukorda ning ta säilitab VKE staatuse, mis tal oli majandusaasta alguses. Ta kaotab selle staatuse, ületades ülemmäärad kahel järjestikusel aruandeperioodil.

Samas võib ettevõtte saada VKE staatuse, kui ta oli varem suur ettevõtte, kuid tema näitajad langesid ülemmääradest allapoole ja jäid sinna kaheks järjestikuseks aruandeperioodiks.

VKE määratlust käsitleva artikli 4 lõike 2 eesmärk on tagada, et kasvavaid ettevõtteid ei karistataks VKE staatuse kaotusega, välja arvatud juhul, kui nad ületavad asjaomaseid künniseid püsivalt. Seda eesmärki silmas pidades ei kohaldata artikli 4 lõiget 2 nende ettevõtete suhtes, kes ületavad asjaomased VKE staatusega seotud künnised ühinemise või omandamise tulemusel omandisuhetes toimunud selliste muutuste tõttu, mida ei peeta tavaliselt ajutiseks ja mis ei tulene volatiilsusest.

Ettevõtteid, mille puhul toimub omandisuhete muutus, tuleb hinnata nende omakapitali sellise struktuuri põhjal, mis valitses tehingu toimumise hetkel, mitte viimase majandusaasta aruande koostamise hetkel.

Juhtum nr	N (vaatlusaasta) ⁵	N – 1	N – 2	VKE staatus
1	VKE	mitte-VKE	mitte-VKE	mitte-VKE
2	VKE	VKE	mitte-VKE	VKE
3	VKE	VKE	VKE	VKE
4	VKE	mitte-VKE	VKE	VKE
5	mitte-VKE	VKE	VKE	VKE
6	mitte-VKE	mitte-VKE	VKE	mitte-VKE
7	mitte-VKE	VKE	mitte-VKE	mitte-VKE
8	mitte-VKE	mitte-VKE	mitte-VKE	mitte-VKE

Küsimus: Kui maa / vara omanik ja investor on ettevõtte, kellel pole aastaringseid töötajaid ja operaator on suurettvõtte, siis kas see 1 töötaja aastaringne nõue on toetust täielikult välistav?

Vastus: Jah, see on toetust välistav.

Küsimus: Kuna toetuse periood on pikk, kas siis teoorias jõuaks teha ka nii, et kui täna august 2024 vormistada ettevõttesse tööle töötaja, siis oleks võimalik esitada taotlus 2026 septembris?

Vastus: Kui sekkumise eelarve (30 miljonit) ei ole ammendunud, siis teoreetiliselt on see võimalik.

Küsimus: Üks projekti kriteeriume on taotlusele eelneval kahel aastal olnud ettevõttes min 1 töötaja. Kas juhatuse liikme leping ja tasutud juhatuse liikme tasu kvalifitseerub min 1 töötaja alla? S.t. meil ei ole olnud töötajat töölepingu alusel, vaid töötaja juhatuse liikme lepingu alusel.

Vastus: Taotluse esitamisele vahetult eelnenud mõlema kahe majandusaasta jooksul peab ettevõttes olema aasta ringi täidetud vähemalt üks töölepingu alusel töötava töötaja töökoht. Juhatuse liikme lepingut ei arvestata.

Küsimus: Kas kvalifitseerub ka nn. emapuhkusel olev töötaja (maksud ei ole makstud aastaringi).

Vastus: Täidetud peab olema vähemalt üks töölepingu alusel töötava töötaja töökoht, mida tõendavad taotleja makstud tööjõukulud nimetatud töötaja kohta.

Töötajate arvu määramisel ei arvestata rasedus- ja sünnituspuhkusel või lapsehoolduspuhkusel olevaid töötajaid.

2. Käive

Küsimus: Kas juhul, kui ettevõtet omab 100% ulatuses teine ettevõtte piiri taga, mille käive on üle 10 miljoni euro, siis ei kvalifitseeru see ettevõtte PRIA mõistes väikeettevõtteks ning antud toetust taotleda ei saa? Kas siis 2 eelneva aasta keskmine või ei tohi 2 eelneval aastal ületada 10 000 000?

Vastus: Kui taotleja kuulub kontserni, siis vastavalt VKE määratlusele, käsitletakse ettevõtteid tervikuna, kui VKE teatmiku järgi kriteeriumid selleks on vastavad. Käivet vaadatakse VKE määramisel kuni 2 majandusaastat tagasi.

Küsimus: Kui taotleja omaniku struktuur on muutunud, kas suurust vaadatakse taotlemise hetkeseisuga, mitte eelmise paari aasta järgi? Kui omanikud on eraisikud, kas ettevõtte suuruse määramisel summeeritakse ka nende enamusosalusega ettevõtete näitajad?

Vastus: Taotleja peab vastama väikeettevõtja või mikroettevõtja määratlusele. Väikeettevõtja on ettevõtja, kes annab tööd vähem kui 50 inimesele ja kelle aastakäive või bilansi kogumaht jääb alla 10 miljoni euro. Mikroettevõtja on ettevõtja, kes annab tööd vähem kui 10 inimesele ja kelle aastakäive või bilansi kogumaht jääb alla 2 miljoni euro.

Kui samale eraisikule kuulub mitu ettevõtet, mis tegutsevad asjaomasel turul, siis võetakse nende ettevõtete näitajad taotleja suuruse määramisel arvesse.

Asjaomane turg ühendab tooteturu ja geograafilise turu, mis määratletakse järgmiselt.

- Asjaomane **tooteturg** hõlmab kõiki neid tooteid ja/või teenuseid, mis tarbijate seisukohast on oma iseloomulike tunnuste, hindade ja otstarbekohase kasutuse põhjal omavahel vahetatavad ja asendatavad.
- Asjaomane **geograafiline turg** hõlmab konkurentsitingimustelt üsna sarnast konkurentsitingimuste tõttu eristatavat ala, kus kõnealused ettevõtjad tegelevad kaupade ja teenuste pakkumise ja hankimisega.

3. Asukoht

Küsimus: Kuidas hinnatakse maapiirkonda, kas ettevõtte reg aadressi või tegutsemise aadressi järgi?

Vastus: Ettevõtte registreerimise aadressi rolli ei mängi. Materiaalse või immateriaalse vara soetamise puhul või ehitise ehitamise puhul peab ettevõtja püsiv tegevuskoht toetatava projektiga seoses jääma maalisel või väikelinnalises asustuspiirkonda.

Küsimus: Kui me tegutseme mitmes maapiirkonnas, kas võib investeringu jagada kahe koha peale või peab kõik olema suunatud ühte piirkonda?

Vastus: Määrus ei piira. Võib teha mitmesse maapiirkonda.

Küsimus: Palun saatke link allikale, millest saab vaadata, millised asustuspunktid (eriti - väikelinnad) kuuluvad maapiirkonda.

Vastus: https://www.stat.ee/sites/default/files/2022-05/Asustuspiirkond_1.pdf

Küsimus: Keskmine palk maakondade lõikes, paluks juhendmaterjalidesse paigutada konkreetne link, mida saab jälgida ja mis aja sammuga muutust vaadatakse (igakuine, kvartaalne, aasta?).

Vastus: <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/tooelu/palk-ja-toojoukulu/keskmine-brutokuupalk>

4. Tegevusala

Küsimus: Kui minu ettevõtte tegevusala on enda kinnisvara ost ja müük ning plaanin alustada tegevust ka puidutöötlemise valdkonnas (investeering puutöökoja ehitamiseks) - kas sobib toetust taotlema? Teised nõuded taotlejale on täidetud.

Vastus: Kui taotleja põhitegevusala jooksva ja kahel vahetult eelnenud majandusaastal on kinnisavaraalane tegevus, siis toetust taotleda ei saa (MM § 9 lg 3 p 3).

Küsimus: Kui ettevõtte EMTAK-i jagu on A, kas siis antud toetust küsida ei saa?

Vastus: Taotleja põhitegevusalaks võib olla A alajagu, kui toetust taotletakse tegevusalale, mida ei ole välistatud. Näiteks põllumajandustootja teeb toetusega kohviku, majutusettevõtte, puidutöökoja jne.

5. Seotud ettevõtjad

Küsimus: Kui toetust soovivad taotleda nii emaettevõtte kui tütarettevõtte, siis kas emaettevõtet ja tütarettevõtet käsitletakse ühe ettevõttena või on mõlemal võimalik eraldi toetust taotleda?

Vastus: Taotleda võivad mõlemad, kuid arvestada tuleb, et ühte kontserni kuuluvad ettevõtjad või konkurentsiseaduse § 2 lõike 4 tähenduses valitseva mõju kaudu üksteisega seotud ettevõtjad ei saa kokku taotleda toetust rohkem kui lõikes 2 sätestatud maksimaalse suuruse ulatuses (max 200 000 €).

Vastus: Ettevõtted, millel on üks või mitu suhet füüsilise isiku kaudu, loetakse seotud ettevõteteks, kui nende tegevus või osa tegevusest toimub samal asjaomasel turul.

6. Toetatavad tegevused

Küsimus: Kui tegutseme/plaanime tegutseda ruumides, mille omanikega on pikaajaline rendileping, siis kas saame sellest meetmest remonditoetust küsida?

Vastus: Remonti üldiselt ei saa üheselt defineerida. Ehitamistegevuseks rendileping ei sobi. Rendileping sobib materiaalse vara soetamiseks, mis paigaldatakse ehitisse, mis on kasutusel rendilepingu alusel. Palume pöörduda infotelefonile 7377678 või meili teel info@pria.ee, et selguksid täpsemad andmed.

Materiaalse vara soetamiseks või ehitise ehitamiseks antakse toetust, kui on täidetud järgmised nõuded:

1) sellise materiaalse vara soetamisel, mis paigaldatakse ehitisse, on see ehitis taotleja valduses asjaõiguslikul või võlaõiguslikul alusel vähemalt kolm aastat arvates Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti poolt viimase toetusosa maksmisest;

2) ehitise ehitamisel on see ehitis ja sellealune maa taotleja omandis või on ehitisealusele maale taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt kolmeks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest;

3) kui materiaalne vara paigaldatakse kaasomandis olevasse ehitisse või kui ehitisealune maa on kaasomandis, on taotlejal kaasomaniku kirjalik nõusolek toetatava tegevuse elluviimiseks.

Küsimus: Kas akupargi soetamisel tuleb elekter müüa võrku või võib kasutada ettevõtte tarbeks (sel ajal kui börsihind on kallim)?

Vastus: Määrus ei reguleeri seda.

Küsimus: Kas külalistemaja (rek/üles seadmine) läheb rentimise või teenuse osutamise alla?

Vastus: Külalistemaja (Turismiseaduse § 18 lg 4) puhul ehitise ehitamise kulu ning sellise majutusettevõtte tarbeks materiaalse või immateriaalse vara soetamise kulu ei ole abikõlblik.

Küsimus: Kas majutusteenuse pakkumiseks kämpingumajade ost on abikõlblik, või liigitub see rentimise alla?

Vastus: Kui kämpingumajad ostetakse majutusteenuse pakkumise eesmärgil, siis on tegevus toetatav.

Küsimus: Kui kämpingumajade soetamine on abikõlblik, aga külalistemaja rajamine majutusteenuse osutamiseks ei ole, siis mis on nende konkreetne vahe, kui ehitustehniliselt on tegemist samade toodetega (erinevad nimed), ning tegevuse eesmärk on mõlemal sama? Lisame väljavõtte turismiseadusest § 18. Majutusettevõtete liigid.

§ 18 lg 1: Majutusettevõtte liik iseloomustab majutusettevõtet ja selle kaudu pakutavat majutusteenust. Majutusettevõtete põhilised liigid on hotell, motell, külalistemaja, hostel, puhkeküla või -laager, puhkemaja, külaliskorter ja kodumajutus.

§ 18 lg 4: Külalistemaja on majutusteenuse kasutaja ainukasutuses olevaid majutusruume pakkuv majutusettevõtte.

Kämpingumaja ostmise all peetakse siin silmas mingi asja ostmist. Külalistemaja all peetakse siin silmas majutusettevõtte liiki. Kui kämpingumaja plaanitakse kasutada külalistemajaks klassifitseeruva majutusteenuse osutamiseks, siis sellist projekti ei toetata.

Küsimus: Kas fossiilkütusel töötavat seadet on võimalik toetusega osta?

Vastus: Määrus ei välista.

Küsimus: Kas seade peab olema uus või sobib ka vähekasutatud, aga mitmeaastase garantiiga seade (kui see on põhjendatult mõistlikum)? Kas seadmeid võib osta ka välisriikidest?

Vastus: Abikõlblik ei ole kasutatud materiaalse vara, sealhulgas masina, seadme või muu sisseseade, soetamise kulu.

Küsimus: Kas ja kuidas on toetatud laohoone ehitus, kui laohoone ehitamisel vabaneb olemasolevas tootmishoones pind uue seadme kasutuselevõtuks ning see võimaldab luua uue töökohta?

Vastus: Ehitise ehitamise kulu on abikõlblik. Projekt tervikuna peab olema seotud kas ettevõtte jaoks uudse tehnoloogia kasutusele võtmisega, IT lahenduse juurutamisega või ettevõtte ressursitõhususe parandamisega. Lisaks peab lõpptulemusel peab juurde tekkima ka üks töökoht.

Küsimus: Kas analoogne ehitus on ka siis abikõlblik, kui seadmed, mis kasutusele võetakse, on ettevõttes juba olemas, kuid täna pole aktiivselt kasutatavad tootmisprotsessides vastava hoone puudumise tõttu?

Vastus: Pole välistatud. Ehitis tuleb kasutusele võtta ja töökoht peab saama loodud. Projekt tervikuna peab olema seotud kas ettevõtte jaoks uudse tehnoloogia kasutusele võtmisega, IT lahenduse juurutamisega või ettevõtte ressursitõhususe parandamisega.

Küsimus: Kas § 6 lõige 2 p10 on lõplik loetelu masinatest, mis ei ole abikõlblikud? Kas seal nimetatud liikurmasin on liikurmasin liiklusseaduse tähenduses?

Vastus: Liiklusseaduse tähenduses. Liikurmasin on ratastel või roomikutel liikuv, teatud kindla töö tegemiseks ettenähtud mootorsõiduk, mille valmistajakiirus on suurem kui 6, kuid väiksem kui 40 kilomeetrit tunnis. Liikurmasinaks ei loeta auto alusel valmistatud eritöömasinat.

Küsimus: Kas digitaliseerimisel toetatakse üksnes hanget, aga mitte selle juurutamisega seonduvat juurutamiskulu palgakuluna?

Vastus: Ainult tarkvara ostmist toetatakse. Palgakulu pole abikõlblik.

Küsimus: Kas välilava ehitus klassifitseerub toetusele?

Vastus: Pole välistatud. Ehitis tuleb kasutusele võtta ja töökoht peab saama loodud.

Küsimus: Kas hoone energiatõhususe parandamine läheb arvesse kui 3. Prioriteedile (ressurssitõhusus) vastav tegevus (nt. seinte-katuse isoleerimine, akende vahetus jms)?

Vastus: Abikõlblik on ainult ehitamine ehitusseadustiku kohaselt. Kui tegemist on ehitamisega ja kui selle tulemusena saavutatakse rahaliselt mõõdetav kokkuvõtteid luuakse lisaks vähemalt üks töökoht, siis pole välistatud sellise projekti kaasfinantseerimine.

Küsimus: Ühe meetmena on kirjas ressursitõhususe parandamine läbi energia kokkuhoiu. Kas sinna alla võiks kuuluda ka hoone fassaadi renoveerimine ja soojustamine ning seeläbi soojusenergia kokkuvõtteid? Kui jah, siis kas selle jaoks peab energiamärgist taotlema või piisab mudelarvutustest?

Vastus: Kui hoone fassaadi renoveerimine ja soojustamine klassifitseerub ehitamiseks ehitusseadustiku mõistes ja saavutatakse rahaliselt mõõdetav kokkuvõtteid ja luuakse juurde vähemalt üks töökoht, pole välistatud sellise projekti toetamine. Täistööajaga töökoht tuleb luua projekti elluviimise asukohta maapiirkonnas.

Küsimus: Kas päikesepark ainult elektri tootmiseks on toetatav (ilma taotlejapoolse tarbimiseta selles liitumispunktis)?

Vastus: Kui päikesepargi ehitamise tulemusena luuakse täistööajaga töökoht projekti elluviimise asukohta maapiirkonnas, siis pole sellise projekti toetamine välistatud.

Küsimus: Kas vee-, elektri-, ja kanalisatsiooni ühenduste loomiseks toetust saab?

Vastus: Liitumislepinguga seotud kulused ei toetata. Materiaalse vara soetamist, mis jääb toetuse saaja omandisse, toetatakse.

Kaua peab äriühing olema antud piirkonnas registreeritud olnud?

Vastus: Määrus seda ei reguleeri

Küsimus: Kas antud meetme alla käib ka spetsiaalselt meie ettevõttele ehitatava tellimiskeskuse/e-poe programmeerimine? Nimelt loome lahendust, mis suhtleb ka meie klientide laoprogrammidega ehk klient saab virtuaalselt kasutada meie ladu, ilma et ta enam peakski reaalselt oma ladu omama. Ka komplekteerimine toimub reaalselt meie laos.

Vastus: Jah

7. Tegevusala

Küsimus: Kas toidutöötlemine (c10, C11) ja kalapüügi saaduste töötlemine on selles meetmes ka toetatav? Pean silmas väike- ja käsitöötoidu tootmist - toidutootmine (C10), joogitootmine (C11).

Vastus: Vähese tähtsusega abi ei saa anda põllumajandustoodete esmatootmiseks ning kalapüügi- ja vesiviljelustoodete esmatootmiseks. Toidutöötlemine esmatootmine ei ole, see on töötleva tööstuse valdkond. Sõltub sellest, mida toodetakse.

Küsimus: Kas abikõlblikkuse määramisel arvesse läheb ettevõtte senine EMTAK või toetatava tegevuse EMTAK?

Vastus: Mõlemaid arvestatakse-

Toetust ei anta projektide elluviimiseks, mis on seotud järgmiste tegevusaladega:

- 1) hasartmängude ja kihlvedude korraldamine (EMTAK-i jagu R, alajagu 92);
- 2) finants- ja kindlustustegevus (EMTAK-i jagu K);
- 3) kinnisvaraalne tegevus (EMTAK-i jagu L);
- 4) juriidilised toimingud ja nõustamine (EMTAK-i jagu M, alajagu 69 ja 70);
- 5) rentimine ja kasutusrent (EMTAK-i jagu N, alajagu 77);
- 6) põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (EMTAK-i jagu A).

Taotleja põhitegevusala ei ole jooksva majandusaasta jooksul ega olnud taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta jooksul järgmine:

- 1) hasartmängude ja kihlvedude korraldamine (EMTAK-i jagu R, alajagu 92);
- 2) finants- ja kindlustustegevus (EMTAK-i jagu K);
- 3) kinnisvaraalne tegevus (EMTAK-i jagu L);
- 4) juriidilised toimingud ja nõustamine (EMTAK-i jagu M, alajagu 69 ja 70).

Küsimus: Kui e-PRIA võtab EMTAK-koode automaatselt Äriregistrist, siis on väga oluline luua võimaluse täita EMTAK koodi ka käsitsi, kui arvesse läheb projekti EMTAK.

Vastus: Selgitame, kuidas see lahendatud on.

Tuleb eristada EMTAKit, millesse ei saa toetust taotleda (MM § 4 lg 5), projekti elluviimise EMTAKi valib taotleja taotlemise käigus eelarveprojekti sammus rippmenüüst (välistatud on määrusega keelatud EMTAKid). Taotleja toetuskõlblikkuse nõude kontrollimisel arvestatakse aga MM § 9 lg 3 EMTAKeid, mille puhul ei kvalifitseeru taotlejad, kelle põhitegevusala oli jooksva majandusaasta jooksul ega olnud taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta jooksul keelatud EMTAKite seas.

8. Maksed

Küsimus: Kas projekti elluviimise käigus vahemakseid enam ei tehta? Ehitan 400 000 tootmishoone ja pean enne saama kasutusloa? Teistes projektides on aktide alusel makseid teostatud.

Vastus: Ehitamine on lubatud ehitada ühe etapina omafinantseeringuga, toetus makstakse välja, kui hoone on valmis ja sellel on kasutusluba, vahemaksed pole võimalik teha.

Küsimus: Enne maksetaotluse esitamist peavad tegevused olema lõpetatud, kas ka tasutud?

Vastus: PRIA ei kontrolli maksedokumente.

9. Hindamine

Küsimus: Palun avalikustada ka detailse hindamismetoodika, mille alusel hindamiskomisjon hakkab hindama. Määruses toodud info ei ole piisav enesehindamise teostamiseks enne taotluse esitamist, mis oleks väga vajalik. Ma mõtlen siin juhiseid, millise kriteeriumi täitmise puhul antakse 1, 2, 3 või 4 p. Nt 1 uus loodav töökoht - kui mitu punkti? Aga 2 või 4? Kuidas hinnatakse punktidega plaanitavat palgataset? Mitu punkti saab, kui projekt vastab vaid ühele prioriteedile? Seni kõigi toetusmeetmete puhul oli selline metoodika avalik.

Vastus: Hindamise metoodika avaldatakse PRIA kodulehel meetme info juures hiljemalt 28.08.2024.

Küsimus: Vanasti oli PRIA analoogsetel toetustel teatud lävend ettevõtte finantsseisundi osas (võlakordaja jms). Kas see on ka seekord?

Vastus: Taotluse vastavuskontrollis nimetatud näitajaid ei vaadata. Hindamiskomisjon kujundab finantsvõimekuse hindamisel seisukoha mitmeid finantsnäitajaid koosmõjus arvestades vaadates finantsprognoosides toodud infot aastate lõikes.

Küsimus: Kas hindamiskomisjoni koosseis on avalik?

Vastus: PRIA otsustab selle lähiajal

Küsimus: Kuidas tagatakse hindajate pädevus?

Vastus: PRIA koostab hindamiskomisjoni vajaliku pädevusega liikmetest

10. Kuludokumendid

Küsimus: Milline kuludokumendi kuupäev on abikõlblik?

Vastus: Kuludokumente antud sekkumises ei esitata.

Vastus: Kui tegevuseks on ettevalmistav töö (projekteerimine), siis enne PRIA-le taotluse esitamist tehtud kulu, välja arvatud ehitusprojekti koostamisega seotud kulu, mis ei või olla varasem kui 1. jaanuar 2023. Selle tegevuse puhul esitab taotleja kuludokumendi nimetatud kuupäeva kontrollimiseks.

Küsimus: Kuidas kontrollitakse tegevuse teostamist, kui kuludokumente ei vaadata?

Vastus: Taotleja märgib taotlusel, millised tõendusdokumendid ta tegevuse elluviimise tõendamiseks esitab - selle alusel kontrollib PRIA, kas tegevus on ellu viidud. Kui tegemist on nt ehitamisega, siis peab ehitus valmis olema ja kasutusluba olemas. Seadmed peavad olemas olema ja kasutusvalmis.

11. Hinnapakkumised

Küsimus: Kas hinnapakkumised võivad olla võetud ka enne meetme avanemist?

Vastus: Jah, teisiti ei saa hinnapakkumusi taotlusele lisada.

Küsimus: Kas on mingi ajapiir? Kas aprillis võetud pakkumine sobib, kui on kehtiv?

Vastus: Jah. Määrus ei keela.

Küsimus: Kas hinnapakkumisi peab olema iga kulu kohta 3 võrdlevat?

Vastus: Kui projekti raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot, küsib taotleja üksteisest sõltumatute asjakohaste hinnapakkujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakkumust. Kui projekti raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus on alla 5000 euro, küsib taotleja üksteisest sõltumatute asjakohaste hinnapakkujate käest vähemalt ühe hinnapakkumuse.

Vastus: Taotleja võib küsida alla kolme hinnapakkumuse juhul, kui kolme hinnapakkumust küsida ei ole objektiivselt võimalik.

12. Ehitamine

Küsimus: Kui projekt on juba alustatud enne taotluse esitamist ja tehtud ka kulusid 2024. aastal, kas saab tagantjärei need kulud samuti toetustaotluses kajastada ja toetust nendele arvestada?

Vastus: Enne PRIA-le taotluse esitamist tehtud kulud ei ole abikõlblikud, välja arvatud ehitusprojekti koostamisega seotud kulu, mis ei või olla varasem kui 1. jaanuar 2023.

Küsimus: Kas gaasipaigaldise rajamine (gaasimahuti ja torustiku ehitamine) kuulub ehitusseadustiku alusel ehitamise alla ja kuulub abikõlblike kulude alla, kui gaasi on vaja masinate töötamiseks?

Vastus: Sõltub, kas vastab ehitamisele Ehitusseadustiku mõistes. Ehitise ehitamine iseenesest on abikõlblik tegevus. Tuleb silmas pidada, et projekt tervikuna peab olema seotud vähemalt ühega kolmest - uudse tehnoloogia kasutusele võtmine, IT lahenduse juurutamine, ressursitõhususe parandamine.

Küsimus: Kas ehitamisel peab kasutama 1 ehitusettevõtet, kes organiseerib kõik ehitustööd?

Vastus: Määrus seda ei sätesta.

Küsimus: Kui soovime ehitada tootmishoone, siis kas ehitaja võib olla ka teistest EU liikmesriikidest?

Vastus: Määrus seda ei sätesta.

Küsimus: Kas hoone ehitamisel peab olema 1 peatöötja või võib kasutada erinevaid tarnijaid ja tööde teostajaid?"

Vastus: Määrus seda ei sätesta.

Küsimus: Soovime teha juurdeehitust. Kas see on abikõlblik ?

Vastus: Jah

Küsimus: Kas vana hoone renoveerimine ja energiatõhususe tõstmine - vundamendi - ja välisseinte soojustus, uus soojustusega katus koos päikesepaneelidega oma otstarbeks - on toetuse sobilikud?

Vastus: Kui teha plaanitav on ehitamine ehitusseadustiku mõistes, siis pole välistatud projekti toetamine eeldusel, et projekti tulemusena luuakse samasse asukohta vähemalt üks täistööajaga töökoht.

Küsimus: Kas hoone sisetööd, mida on tarvis teostada tegevuse eesmärgi tarbeks on toetuseks sobilikud?

Vastus: Väiksemad remonditööd ei ole toetatavad. Toetatav on ehitamine ehitusseadustiku mõistes.

13. Taotlemine/load/dokumendid

Küsimus: Kas projekti tasuvusaja arvutus tuleb esitada ikkagi eraldi dokumendina (Excel) ja arvestuse selgitus, lähteandmed ja jms. kirjutatakse taotlusvormile?

Vastus: Arvutus kirjutatakse vormile detailandmete sammus.

Küsimus: Mille alusel määratakse PRIA toetusprotsent (15-40%)?

Küsimus: Mille järgi tuleb finantseerimise protsent määrata? Kas 15 või 40 või mõni muu number seal vahelt?

Vastus: Protsent sõltub projekti kogumaksumusest. Näiteks 500 000 € projekti puhul on võimalik toetuseks anda 200 000 €, mis on 40% projekti kogusummast. Kui projekti kogumaksumus on suurem, näiteks 600 000 €, siis toetuseks saab anda mitte rohkem, kui 200 000 €. Sellisel juhul on toetuse osakaal 33,3 %. Kui projekti kogumaksumus on näiteks 1 000 000 € ja maksimaalne toetussumma on 200 000 €, siis toetuse osakaaluks kujuneb 20%.

Küsimus: Kas toetuse protsent võib jääda ka 10% juurde

Vastus: Ei

Küsimus: Rahastamine toimub otsuse alusel, mis saab siis kui näiteks seade on võimalik aasta hiljem soetada odavamalt?

Vastus: Kui PRIA on eelarve projekti kokkuleppimise käigus jõudnud seisukohale, et seadme hind eelarves vastab turuhinnale, siis hiljem PRIA ei kontrolli, mis hinnaga seade tegelikult osteti.

Küsimus: Kas kinnistu, kuhu taotletakse uue ehitise investeringute toetust, võib olla kaasomandis eraisikuga?

Vastus: Jah

Küsimus: Kas lisaks on vaja kaasomaniku nõusolekut, notariaalset?

Vastus: Taotlemisel esitatakse kaasomaniku kirjalik nõusolek, kui soetatav materiaalne vara paigaldatakse kaasomandis olemasse ehitisse või kui ehitisealune maa on kaasomandis. See ei pea olema notariaalne.

Küsimus: Kas saab taotleda tootmiseseadmete soetamist hoonesse, millel pole veel kasutusluba (taotlemise hetkel)? Hoone ja selle alune maa kuulub taotlejale.

Vastus: PRIA peab olema veendunud, et projekti lõpuks on kasutusluba olemas. PRIA-l on võimalik sellist projekti toetada seades tingimuseks kasutusloa saamise hiljemalt mingiks konkreetseks kuupäevaks.

Küsimus: Kas ehitusluba peab olema enne taotluse esitamist olemas?

Vastus: Ei pea. PRIA võib seada taotluse rahuldamisel tingimuseks, et ehitusluba peab olema olemas hiljemalt mingiks konkreetseks kuupäevaks.

Küsimus: Kas taotluses võib olla mitu masinat, mis kõik on vajalikud uue töökoha loomisel?

Vastus: Jah

14. Rentimine

Küsimus: kui ettevõtte plaanib IT lahendust, mille üks osa ärimudelist (lisaks oma äritegevuses kasutamiseks selle olulise tõhustamise ja efektiivsuse tõstmiseks - mis nagu kvalifitseerub), näeb ette ka selle lahenduse teistele kasutada andmist läbi mingi rendi vormi (näiteks % seda IT lahendust läbivast käibest), kas selline projekt kvalifitseerub?

Vastus: Uue IT lahenduse kasutuselevõtmine oma ettevõttes tootmise või teenuse osutamise tõhustamiseks on teretulnud.

Vastus: Määruse kohaselt rentimine tegevusvaldkonnana pole abikõlblik.

Kui kirjeldatud ärimudel on tõlgendatav kui tarkvara litsentsi müümine klientidele, siis võib see osutada toetatavaks. Täpsustame määruse kontekstis.

Küsimus: Kui lahendus on selline, mida kasutatakse omatarbeks, aga see võimaldaks kasutada seda ka laiemas tegevuses, mis tekitab ka lisakäivet, kuidas seda siis hinnatakse toetuse vaates? Üldisem küsimus selle meetme vaates on, et kas IT lahenduse kasutamine kirjeldatud viisil, kus keegi klient kasutab seda oma tegevuses ja seda läbivast käibest mingi % võetakse kasutustasu - kas see on rent või midagi muud?

Vastus: Täpsustame juristidega, kas kirjeldatud olukorda võib käsitleda IT lahenduse kasutamise litsentsi müümisena.

15. Töökohtade loomine ja säilitamine

Küsimus: Mitu aastat peab tagama loodud töökohta säilitamist? Mis saab, kui elu sunnib töökohti vähendada?

Vastus: Ootus on, et loodud töökohad jäävad alles aastateks. Igal juhul peab toetuse saaja töötajate arv suurenema projekti elluviimisele järgnevas majandusaastaks võrreldes taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastaga vähemalt ühe ühiku võrra.

Küsimus: töötajate arv on ettevõttes muutuv vastavalt hooajale ja töömahule. Kuidas tõendada, et uus töökoht on loodud?

Vastus: Töölepinguga. § 16 lg 5: Toetuse saaja loob projekti elluviimise tulemusel § 15 lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul, kuid hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks vähemalt ühe uue täistööajaga töökohta projekti elluviimise asukohta maapiirkonnas ja sõlmib nimetatud töökohale võetud töötajaga töölepingu.

Küsimus: Kui ettevõttes on mitu osakonda ja ühes koondatakse ja uues luuakse uus töökoht või ka säilitatakse töökohad tänu investeringule?

Vastus: Ettevõttes tervikuna peab aasta keskmine töötajate arv kasvama vähemalt ühe ühiku võrra.

Küsimus: Kas loodavate aastaringsete töökohtade osas läheb arvesse 0,5 kohta (nt. luuakse 1,5 aastaringset töökohta, kus 1 töötaja töötab 12 kuud aastas, kuid osalise koormusega)?

Vastus: Hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks peab looma vähemalt ühe uue täistööajaga töökohta projekti elluviimise asukohta maapiirkonnas ja sõlmib nimetatud töökohale võetud töötajaga töölepingu. Kõik töökohad, mis on üle nõutava 1 töökohta, on lubatud ka väiksema koormusega kui täistööaeg.

Töötajate arvu väljendatakse aasta tööühikutes (ATÜ). Üheks ühikuks loetakse kogu vaatlusaasta jooksul ettevõttes täiskohaga töötanud isik. Nende isikute töö, kes ei töötanud terve aasta, osalise tööajaga isikute ja hooajatöötajate töö võetakse arvesse ATÜ murdosadena.

Küsimus: Mis saab, kui elu teeb korrektsioone ja nt. 3 aasta pärast tuleb loodud töökohti vähendada? Või koguniski ettevõtte läheb hingusele? Kas ja millised on finantskorrektsioonide reeglid?

Vastus: Toetuse saaja kohustus on tagada, et tema aasta keskmine täistööajale taandatud töötajate arv on projekti elluviimisele järgneval majandusaastal võrreldes taotluse

esitamisele vahetult eelnenud majandusaastaga vähemalt ühe ühiku võrra suurem. Kohustuse mittetäitmisel tuleb toetus tagasi maksta.

Kui toetuse saaja suhtes toimub likvideerimismenetlus või nimetatakse pankrotiseaduse kohaselt ajutine pankrotihaldur või kohtuotsusega kuulutatakse välja pankrott või algatatakse sundlõpetamine või ta saab äriregistrist kustutamise hoiatuse, nõuab toetuse andja toetuse tagasi.